

Pravidla Trail Orienteeringu (trail-o)

Český svaz orientačních sportů

„Sportovní čestnost by měla být vedoucím principem při interpretaci těchto Pravidel“

Obsah

1.	OBLAST PŮSOBNOSTI A PLATNOST	2
2.	CHARAKTERISTIKA TRAIL-O	2
3.	DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ	2
4.	TYPY ZÁVODŮ	4
5.	ŘÍZENÍ ZÁVODŮ A ODPOVĚDNOST HLAVNÍHO ROZHODČÍHO	4
6.	FAIR PLAY	5
7.	ZÁVODNÍ KATEGORIE	6
8.	ROZPIS	6
9.	ÚČAST NA SPORTOVNÍ AKCI, PŘIHLÁŠKY	7
10.	STARTOVNÍ POŘADÍ	7
11.	POKYNY	7
12.	PROSTOR SPORTOVNÍ AKCE	9
13.	MAPA	9
14.	ZÁVODNÍ TRATĚ	10
15.	KLASICKÉ ÚSEKY TRATÍ	10
16.	ČASOVÉ KONTROLY	11
17.	UMÍSTĚNÍ, OZNAČENÍ A VYBAVENÍ KONTROLY	12
18.	POPISY KONTROL	13
19.	VYBAVENÍ ZÁVODNÍKA	13
20.	START, ZAČÁTEK ZÁVODNÍ TRATĚ	13
21.	MEZI STARTEM A CÍLEM	14
22.	KONEC ZÁVODNÍ TRATĚ, CÍL	15
23.	MĚŘENÍ ČASU NA TRATI	15
24.	STANOVENÍ POŘADÍ, VÝSLEDKOVÁ LISTINA	16
25.	ŘEŠENÍ KONTROL	16
26.	NÁMITKY	17
27.	PROTESTY	17
28.	JURY	18
29.	UKONČENÍ ZÁVODU	18
30.	PORUŠENÍ PRAVIDEL A RUŠENÍ VÝSLEDKŮ	18
31.	ODVOLÁNÍ	19

Přílohy

**PŘÍLOHA A - SYSTÉMY OZNAČOVÁNÍ ZÁVODNÍHO PRŮKAZU – ZPŮSOB POUŽITÍ A ZÁSADY
VYHODNOCENÍ ZÁZNAMŮ**

PŘÍLOHA B - VZOR PRŮKAZU PRO TRAIL-O

1. Oblast působnosti a platnost

- 1.1. Tato Pravidla trail-o vstupují v platnost **31. března 2025**. Jejich vydáním se ruší platnost dříve vydaných pravidel. Pravidla lze měnit a doplňovat v souladu se stanovami Českého svazu orientačních sportů (dále jen ČSOS).
- 1.2. Tato Pravidla jsou závazná pro závody v trail orienteeringu (dále jen trail-o) zařazené do republikových soutěží ČSOS. Případné výjimky z těchto Pravidel schvaluje soutěžní komise nejvyšší soutěže, do které je závod zařazen. Výjimky musejí být uvedeny v Rozpisu a Pokynech (viz dále) sportovní akce.
- 1.3. Tato Pravidla jsou doporučena pro ostatní závody v trail-o pořádané na území České republiky. Závody Mezinárodní federace orientačního běhu (IOF) se přednostně řídí Pravidly IOF („COMPETITION RULES FOR INTERNATIONAL ORIENTEERING FEDERATION (IOF) TRAIL ORIENTEERING EVENTS“).
- 1.4. Součástí sportovních akcí v trail-o vypsanych podle těchto Pravidel mohou být závody kategorií pro začátečníky a náborových kategorií, pro něž se tato Pravidla použijí v přiměřeném rozsahu.

2. Charakteristika trail-o

- 2.1. Trail orienteering je sport, jehož podstatou je čtení a interpretace mapy v přírodě. Tato disciplína byla vyvinuta, aby nabídla všem, i lidem s omezenou hybností, šanci účastnit se smysluplných orientačních závodů.
- 2.2. Na každé kontrole může být více lampionů a soutěžící musí poznat správný lampion definovaný středem kolečka na mapě a popisem. Protože se tak děje v určité vzdálenosti od kontroly (na rozhodovacím stanovišti), jak zdraví, tak postižení sportovci mají stejnou šanci. Schopnost správně identifikovat danou kontrolu neklade na účastníky žádné zvláštní fyzické nároky, což umožňuje i lidem s omezenou hybností rovnoprávně soutěžit.
- 2.3. Závodník se během svého výkonu může pohybovat po trati pouze pěšky. Výjimku mají závodníci s omezenou hybností, kteří se mohou pohybovat také
 - na invalidním vozíku, ručním nebo elektrickém; není přípustné žádné vozidlo se spalovacím motorem ani žádné vozidlo poháněné bateriemi určené pro více než jednu osobu
 - na kole, tříkolce nebo ručním kole
 - jakékoli uznané pomůcky pro mobilitu.

3. Definice základních pojmů

- 3.1. **Sportovní akce** v trail-o (dále jen „sportovní akce“) je akcí, při které probíhají závody jednotlivých kategorií.
- 3.2. **Závod** v trail-o (dále jen „závod“) je závod jednotlivé vypsane kategorie. Závod je podmnožinou sportovní akce.
- 3.3. **Závodník** je osoba, která je přihlášena k závodu, je odprezentována a odstartuje do vlastního závodu (resp. vstoupí do karantény před startem).
- 3.4. **Kategorie** resp. **podkategorie** je podmnožina množiny závodníků omezená zpravidla podle výkonnosti, mobility nebo věku.
- 3.5. **Účastníci sportovní akce** jsou závodníci, pořadatelé, trenéři, doprovod a asistenti závodníků, diváci, novináři a další fyzické a právnické osoby, které byly pořadateli na sportovní akci pozvány či se souhlasem pořadatelů poskytují nebo zajišťují služby účastníkům sportovní akce.
- 3.6. **Pořádající orgán** sportovní akce je zpravidla vypisovatel nejvyšší soutěže, do které je zařazena většinová část závodů kategorií.
- 3.7. **Pořádající subjekt** sportovní akce je zpravidla sdružení (právní subjekt, spolek), který technicky a organizačně zajišťuje uspořádání sportovní akce.
- 3.8. **Pořadatel** sportovní akce je každá osoba, která se podílí na přípravě a průběhu sportovní akce.
- 3.9. **Ředitel** sportovní akce je osoba, která řídí pořadatelský tým a je odpovědná za dodržování obecně závazných právních předpisů při přípravách, v průběhu a při likvidaci sportovní akce.

- 3.10. **Hlavní rozhodčí** závodů je pořadatel odpovědný za dodržování těchto Pravidel. Při přípravě a v průběhu závodů je odpovědný zvláště za záležitosti dle čl. 5.3.
- 3.11. **Stavitel tratí** je pořadatel, který definuje jednotlivé tratě.
- 3.12. **Mapový klíč** je norma, podle které jsou vytvořeny mapy. Přehled předepsaných mapových klíčů pro různé disciplíny OB je uveden ve Směrnici pro tvorbu a evidenci map ČSOS.
- 3.13. **Kontrola** je označení místa v terénu, které je zakresleno kolečkem v mapě. Umístění, označení a vybavení kontroly je řešeno v článku 16. Každé kontrole může v terénu odpovídat více lampionů a určení správného lampionu je úlohou závodníka v trail-o.
- 3.14. **Klasická kontrola** je kontrola, při jejímž řešení se závodník může pohybovat po cestách a dalších povolených místech, svoji odpověď zaznamená způsobem zvoleným pořádaljícím subjektem.
- 3.15. **Časová kontrola** je kontrola, kde se závodník nepohybuje a rozhodčí mu měří čas spotřebovaný na řešení. Časové kontroly se sdružují do skupin, které se řeší z jednoho **stanoviště** a měří se celkový čas na stanovišti.
- 3.16. **Závodní trať** je skupina kontrol, které musejí závodníci dané kategorie vyřešit. V závislosti na typu závodu se trať může skládat
- z jednoho nebo více (klasických) úseků, které musí závodník projít od startu do cíle a vyřešit (klasické) kontroly, které jsou součástí úseku,
 - z jednoho nebo více stanovišť časových kontrol.
- 3.17. **Start** je místo, kde závodník zahajuje svůj závod. Toto místo může být shodné se začátkem závodní trati.
- 3.18. **Začátek (klasického úseku) závodní trati** je místo, kde závodník dostává mapu a začíná se mu měřit čas.
- 3.19. Místo, od něhož se závodník začíná orientovat podle mapy (nemusí být shodné se začátkem závodní trati), se označuje jako **začátek orientace** a v mapě je vyznačeno trojúhelníkem.
- 3.20. **Konec (klasického úseku) závodní trati** je místo, kde se závodníkovi změří čas absolvování (úseku) trati.
- 3.21. **Cíl** je místo, kde končí závod. Toto místo může být shodné s koncem závodní trati.
- 3.22. **Traťový čas** je čas, který závodník spotřeboval na průchod od začátku do konce závodní trati (resp. součet těchto časů ze všech klasických úseků).
- 3.23. **Časový limit** je přípustné maximum pro traťový čas. Určuje se obvykle pro každou podkategorii zvlášť a jeho překročení je penalizováno.
- 3.24. **Délka trati** je skutečná vzdálenost, kterou musí závodník projít od začátku do konce závodní trati (resp. součet délek jednotlivých úseků závodní trati).
- 3.25. **Převýšení** závodu je minimální vzdálenost ve vertikálním směru, kterou je závodník nucen vystoupat při průchodu závodní trati.
- 3.26. V případě závodů štafet se označuje část celkové trati absolvovaná jedním závodníkem jako **úsek štafety**.
- 3.27. **Rozhodovací stanoviště** je místo na trati, odkud má závodník identifikovat pořadí jednotlivých lampionů, které patří k dané kontrole. Jednotlivým lampionům jsou přiřazena písmena abecedy (A, B, C, ...) zleva doprava bez ohledu na vzdálenost od pozorovatele (hloubku). Písmeno správného lampionu použije závodník jako odpověď.
- 3.28. **Razicí stanoviště** je místo na trati, kde je umístěno razicí zařízení pro označení závodníkovy odpovědi do závodního průkazu.
- 3.29. **Zero úloha (problém)** je situace, kdy žádný z lampionů není na správném místě, kde by měla být kontrola. Jako odpověď má v tom případě závodník použít písmeno „Z“.
- 3.30. **A–Z kontrola** je kontrola, která má v terénu jen jeden lampion a závodník volí pouze „A“ nebo „Z“.
- 3.31. **Zero tolerance** je očekávaná přesnost umístění lampionů. Udává vzdálenost v metrech od místa správné pozice kontroly. Pokud žádný lampion není v udané a menší vzdálenosti, je správnou odpovědí „Z“.
- 3.32. Musí-li závodník část trati absolvovat po vyznačené trase, jedná se o **povinný úsek**. Musí-li závodník na trati projít určitým bodem, jedná se o **povinný průchod** (např. podchod, přechod apod.).

4. Typy závodů

4.1. Závody v trail-o se dělí podle těchto hledisek:

- Podle formy závodu:
 - Závod klasický – trať se skládá z jednoho či více klasických úseků a stanovišť časových kontrol; primárním kritériem pro stanovení výsledků je počet správných odpovědí, sekundárním celkový čas (tj. čas včetně penalizace za chybné odpovědi) na časových kontrolách.
 - Sprint – trať se skládá z jednoho či více krátkých klasických úseků složených pouze z A–Z kontrol; primárním kritériem je počet správných odpovědí, sekundárním traťový čas.
 - TempO – závod složený jen z časových kontrol; výsledkovým kritériem je celkový čas (tj. čas včetně penalizace za chybné odpovědi).
 - Závod smíšený – závod složený z klasické a TempO části, typický pro štafety a one-man-relay; kritériem je celkový čas na časových kontrolách plus penalizace za chyby z klasických úseků.
- Podle časového pořadu:
 - Závod jednorázový, kdy výkon závodníka probíhá v jednom souvislém časovém intervalu.
 - Závod etapový, skládající se z několika etap následujících po sobě v kratším časovém období, které tvoří jeden závod s jedinými celkovými výsledky zahrnujícími výsledky jednotlivých etap; obvykle jsou etapy uspořádány ve dnech následujících bezprostředně po sobě.
 - Závod s kvalifikací, ve kterém o pořadí rozhoduje výsledek finálového závodu, do nějž se závodníci kvalifikují z jednoho či více kvalifikačních závodů („rozběhů“); je možné mít více finálových závodů rozdělených podle výkonnosti na finále A, B atd.; v případě jediného rozběhu mohou být celkové výsledky kombinací rozběhu a finále.
- Podle denní doby konání závodu:
 - Denní závod musí probíhat za denního světla; první závodník může startovat nejdříve hodinu po východu slunce; poslední tak, aby od jeho startu vypršel stanovený časový limit nejméně hodinu před západem slunce.
 - Noční závod musí probíhat za tmy; první závodník může startovat nejdříve hodinu po západu slunce; poslední tak, aby od jeho startu vypršel stanovený časový limit dříve než 90 minut před východem slunce.
- Podle soutěžícího subjektu:
 - Závod jednotlivců – soutěží jednotlivci nezávisle na sobě.
 - Závod družstev – soutěží týmy dvou nebo více členů, kteří absolvují samostatně závod jednotlivců a jejichž (obvykle dva) nejlepší výsledky se počítají.
 - Závod štafetový – soutěží štafety složené ze dvou nebo více členů, kteří postupně absolvují své úseky.
- Podle pořadí, ve kterém se procházejí kontroly
 - Závod s pevným pořadím kontrol (závodník musí kontroly označit do závodního průkazu v pořadí, které je předepsáno pořadateli).
 - Závod s volným pořadím kontrol (závodník si volí pořadí průchodu kontrolami sám).
 - Kombinovaný závod (do závodu s pevným pořadím kontrol jsou vloženy úseky s volným pořadím kontrol).

5. Řízení závodů a odpovědnost hlavního rozhodčího

- 5.1. Pořádající subjekt jmenuje kompetentního ředitele sportovní akce.
- 5.2. Pořádající subjekt navrhne pořádajícímu orgánu osobu hlavního rozhodčího závodů. Na základě návrhu pořádajícího subjektu pořádající orgán hlavního rozhodčího buď schválí, nebo si vyžádá nový návrh.
- 5.3. Hlavní rozhodčí je odpovědný pořádajícímu orgánu za dodržování Pravidel a zodpovídá za:
 - určení prostoru závodů,
 - kontrolu kvality mapy a souladu mapy s příslušným mapovým klíčem,
 - kontrolu tisku tratí na mapu,

- kvalitu stavby tratí (stupeň obtížnosti, umístění kontrol, správnost řešení, délka tratí, přesnost mapy) a vhodnost výběru místa startu, cíle a časových kontrol,
 - rovnost podmínek pro účastníky s omezenou mobilitou (sklon tratě a viditelnost kontrolních stanovišť, nasazení asistentů apod.),
 - losování a přípravu startovních listin,
 - celkovou kontrolu organizace závodů,
 - kontrolu spolehlivosti, přesnosti a synchronizace časomíry,
 - jmenování pořadatelů na startu, v cíli, na kontrolách a dalších úsecích průběhu závodů,
 - proškolení a zacvičení pořadatelů, zejména na časových kontrolách,
 - dodržení časového harmonogramu závodů,
 - soulad závodních průkazů a razítko zařízení k jejich označování a spravedlivou kontrolu označení řešení kontrol, přičemž se řídí přílohou A těchto Pravidel,
 - správné řešení všech případů porušení těchto Pravidel.
- 5.4. Hlavní rozhodčí musí být na sportovní akci přítomen. Pokud se nejpozději v čase zahájení prezentace na sportovní akci nedostaví, určí ředitel závodů jeho zástupce.

6. Fair play

- 6.1. Všichni účastníci sportovní akce se musejí chovat poctivě a čestně. Závodníci se musejí respektovat navzájem, respektovat pořadatele, diváky a místní obyvatele. Žádný účastník sportovní akce se nesmí snažit nečestným způsobem ovlivňovat výsledky závodů. Získávání nespravedlivých výhod není povoleno, a to ani technickými prostředky (fotoaparáty, mobilní telefony, GPS, buzoly se zaměřovačem aj.) ani žádným jiným způsobem.
- 6.2. Závodníci musejí být v terénu co nejtíšší. Je zakázána jakákoliv komunikace týkající se úloh se závodníky, kteří ještě nedokončili svůj závod. Snahy o získání technické pomoci od jiných soutěžících nebo doprovodu nebo poskytování takové pomoci jiným soutěžícím během soutěže jsou zakázány. Povinností všech soutěžících je však v případě nehody pomoci jakkoli zraněnému soutěžícímu, nebo komukoli v tělesné nouzi.
- 6.3. Komunikační zařízení (mobilní telefon apod.) může závodník mít při závodě při sobě, v neaktivním stavu (vypnuté, v režimu „letadlo“ apod.), ale smí ho použít pouze v případě ohrožení života či zdraví.
- 6.4. Závodníci se zdravotním handicapem mají přednost výběru místa na pozorování kontrol.
- 6.5. Závodník nesmí získat výhodu vystoupením na vyvýšené objekty v terénu.
- 6.6. Doping je zakázán. Seznam zakázaných látek a pravidla týkající se dopingu jsou obsaženy v platné Směrnici pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v ČR, kterou vydává Antidopingový výbor ČR. Je odpovědností soutěžících získat jakýkoli požadovaný certifikát TV (terapeutická výjimka).
- 6.7. Pořádající orgán nebo subjekt může uveřejnit místo konání závodu předem. V takovém případě jsou po uveřejnění místa konání veškeré pokusy o prozkoumání terénu a trénink v závodním prostoru zakázány.
- 6.8. Všichni pořadatelé musejí zachovávat přísnou mlčenlivost o soutěžním prostoru a terénu před jejich zveřejněním. O tratích musí být zachována přísná mlčenlivost do ukončení závodu.
- 6.9. Pokusy o získání jakýchkoli informací souvisejících s tratěmi nad rámec informací poskytnutých pořadateli jsou před soutěží i v jejím průběhu zakázány.
- 6.10. Pořádající subjekt musí vyloučit ze soutěže každého soutěžícího, který je s terénem nebo mapou seznámen tak dobře, že by měl podstatnou výhodu proti ostatním soutěžícím. Takové případy musejí být projednány a rozhodnuty po konzultaci se SK.
- 6.11. Funkcionáři týmů, soutěžících, zástupci médií a diváci musejí zůstat v prostorech, které jsou jim přiděleny.
- 6.12. Funkcionáři a ostatní (např. zástupci médií) v terénu nesmějí rušit ani asistovat soutěžícím jinak než oprávněnou fyzickou pomocí na obtížných úsecích.
- 6.13. Porušení zásad fair play nebo těchto Pravidel se trestá diskvalifikací (pro závodníky) resp. disciplinárním řízením (pro ostatní účastníky).

- 6.14. Pořadající subjekt musí zastavit, odložit nebo zrušit trať, pokud se kdykoli ukáže, že nastaly okolnosti, které činí trať nebezpečnou pro závodníky, funkcionáře nebo diváky.
- 6.15. Pořadající subjekt musí zrušit trať, pokud nastanou okolnosti, které znemožní dodržet Pravidla, anebo je průběh výrazně nespravedlivý.
- 6.16. Účast na sázkách týkajících se závodu je zakázána soutěžícím na daném závodu, funkcionářům družstev a funkcionářům závodu. Rovněž je jim zakázáno podporovat nebo propagovat sázky související s akcí. Kromě toho se nesmějí účastnit žádných korupčních praktik souvisejících se sázením. Mezi takové praktiky patří opravování výsledku, manipulace s jakýmkoliv aspektem výsledků, selhání ve snaze získat prospěch, přijímání nebo nabízení úplatků a předávání interních informací.

7. Závodní kategorie

- 7.1. Pořadající orgán nebo pořadající subjekt může pro závod vyhlásit jednu nebo více kategorií, pro které připraví různé tratě (např. E, A).
- 7.2. Každá kategorie může být rozdělena do podkategorií, které mají stejnou trať, ale mohou být vyhlašovány samostatně, např. E O (otevřená), E P (pro závodníky s tělesným postižením), E J (junioři).
- 7.3. Účast ve vypsaných kategoriích (podkategoriích) může být výkonnostně či jinak omezena. Kritéria omezení účasti ve vypsaných kategoriích musejí být uvedena v Rozpisu sportovní akce.
- 7.4. Podkategorií typu „P“ se mohou účastnit pouze závodníci s handicapem, který odpovídá definici IOF P class Eligibility.
- 7.5. V závodech družstev a štafet mohou být použity stejné kategorie jako pro závod jednotlivců (případná omezení pak platí pro každého člena družstva).
- 7.6. Závodník může v jedné sportovní akci startovat pouze v jednom závodě (v jedné podkategorii).

8. Rozpis

- 8.1. Rozpis sportovní akce v trail-o (dále jen „Rozpis“) vydává pořadající subjekt. Rozpis musí být zveřejněn alespoň patnáct dní před datem uzavěrky přihlášek formou odpovídající charakteru závodů.
- 8.2. Rozpis musí obsahovat přinejmenším tyto informace (pokud nejsou uvedeny v obecnějším předpise, tj. soutěžním řádu, prováděcích předpisech k soutěžím apod.):
 - datum a místo konání sportovní akce,
 - pořadající orgán, pořadající subjekt,
 - typ závodů jednotlivých kategorií a jejich zařazení do soutěží,
 - závodní kategorie a podkategorie,
 - případná omezení účasti v kategoriích (podkategoriích),
 - způsob vyhodnocení (etap, družstev, štafet, postupový klíč, apod.),
 - plánovaný počet kontrol pro jednotlivé tratě; skutečný počet se nesmí lišit o více než 30%,
 - zařazení problémů s možnou Zero odpovědí u neelitních kategorií,
 - jména ředitele sportovní akce, hlavního rozhodčího závodů, stavitelů a oponentů jednotlivých tratí,
 - kontakt, kde lze získat další informace,
 - způsob přihlašování a datum uzavěrky pro přihlášky,
 - poštovní nebo e-mailovou adresu pro přihlášky, příp. také internetovou adresu pro on-line přihlášky,
 - výši vkladů a dalších poplatků, způsob placení,
 - výši vkladu při protestech a poštovní nebo e-mailovou adresu hlavního rozhodčího, kam lze případné protesty proti oficiálním výsledkům zasílat po ukončení závodu,
 - místo a čas prezentace,
 - vzdálenosti mezi základními místy sportovní akce:

- ubytování – parkoviště,
 - parkoviště (resp. nádraží, autobusová zastávka) – centrum závodů,
 - centrum – prezentace,
 - centrum – start,
 - centrum – cíl,
- dostupnost základních míst sportovní akce pro účastníky s omezenou mobilitou, dostupnost WC,
 - upřesnění, zda je možné absolvovat trať na vozíku (elektrickém, mechanickém) bez doprovodu,
 - popis terénu, možných nebezpečí a tréninkové možnosti,
 - měřítko mapy a interval vrstevnic (ekvidistance), typ použitého mapového klíče, autory a stáří mapy,
 - rozměry mapy, informace o tom, zda bude mapa upravena vodovzdorně,
 - čas startu 00, způsob startu a forma zveřejnění startovní listiny,
 - systém označování závodních průkazů, informace o tom, zda je možné použít vlastní kleště,
 - informace o případném použití elektronických systémů jako SPORTIdent, ToePunch, ANT apod.,
 - uplatněné výjimky z těchto Pravidel.

9. Účast na sportovní akci, přihlášky

- 9.1. Všichni účastníci sportovní akce se jí účastní na vlastní riziko.
- 9.2. Účastníci sportovní akce v trail-o jsou povinni znát tato Pravidla a řídit se jimi. Neznalost Pravidel neomlouvá.
- 9.3. Přihlášky závodníků k závodům musejí být doručeny nejpozději v den uzávěrky uvedené v Rozpisu, a to v písemné nebo elektronické podobě.
- 9.4. Vklady musejí být zaplacený způsobem uvedeným v Rozpisu.
- 9.5. O každém závodníkovi musí být v přihlášce pro závod jednotlivců uvedeny alespoň tyto údaje:
 - registrační číslo ČSOS, v případě že není přiděleno, tak klub (resp. stát) a ročník narození,
 - kategorie (podkategorie),
 - v případě elektronického způsobu označování závodních průkazů číslo elektronického závodního průkazu, který chce závodník v závodě použít (v případě že jej má k dispozici),
 - příjmení a jméno,
 - v případě závodníka s omezenou mobilitou informace, zda potřebuje asistenta z týmu pořadatele.
- 9.6. V přihlášce pro závod družstev apod. musejí být uvedeny údaje vyžádané pořadatelem v Rozpisu.

10. Startovní pořadí

- 10.1. Závodníci startují obvykle individuálně, hromadný start nebo start ve vlnách je přípustný v určitých typech závodů. Při individuálním startu startují závodníci v rámci jednotlivých kategorií či podkategorií se stejným časovým intervalem (intervalový start). Způsob startu musí pořádající orgán nebo subjekt uvést v Rozpisu.
- 10.2. U etapových závodů by startovní pořadí mělo být vylosováno tak, aby střední hodnota startovních pořadí daného závodníka ve všech etapách s individuálním startem byla přibližně stejná pro všechny závodníky dané kategorie (podkategorie). V některé z etap závodu však mohou závodníci startovat v pořadí odvozeném z výsledků etap předchozích.
- 10.3. Soutěžním řádem mohou být pravidla pro určování startovního pořadí upravena odlišně.

11. Pokyny

- 11.1. Pokyny ke sportovní akci v trail-o (dále jen „Pokyny“) musejí být k dispozici nejpozději při příjezdu závodníků do centra závodů (v čase uvedeném v Rozpisu jako čas prezentace).

11.2. Pokyny musejí obsahovat tyto údaje:

- pořádající orgán, pořádající subjekt,
- datum a místo konání sportovní akce,
- místo a čas prezentace, informace o vydávání závodních průkazů, popř. startovních čísel,
- způsob a organizaci parkování,
- vzdálenosti mezi základními místy sportovní akce:
 - ubytování – parkoviště,
 - parkoviště (resp. nádraží, autobusová zastávka) – centrum závodů,
 - centrum – prezentace,
 - centrum – start,
 - centrum – cíl,
- dostupnost základních míst sportovní akce pro účastníky s omezenou mobilitou, dostupnost WC,
- umístění **šaten, umývárna**, toalet, první pomoci,
- popis terénu, případných nebezpečí a tréninkové možnosti,
- měřítko mapy a interval vrstevnic (ekvidistance), typ použitého mapového klíče, autory a stáří mapy (pokud mají mapy pro časové kontroly jiné parametry, pak rovněž údaje pro tyto mapy),
- rozměry mapy, způsob tisku mapy, informace o tom, zda bude mapa upravena vodovzdorně,
- v případě použití map podle klíče ISOM vymezení povolených cest,
- mapovací práh pro velikost objektů v případě použití jiné hodnoty, než určuje mapový klíč,
- vysvětlení zvláštních mapových značek **(pokud nejsou vysvětleny na mapě)**,
- definici zakázaných prostorů, případně definici hranice závodního prostoru,
- způsob značení kontrolních stanovišť, povinných úseků, závodního prostoru a zakázaných prostorů,
- délky tratí a převýšení, počet kontrol na trati, časový limit pro jednotlivé podkategorie,
- pořadí procházení kontrol (pevné vs. volné, viz odst. 4.1),
- počet a rozmístění časových kontrol, **způsob měření času (každá kontrola zvlášť vs. celkový čas na stanovišti) a počítání bodů**, časový limit,
- informace o zvláštní úpravě a vybavení kontrol (např. v nočních závodech),
- systém označování závodních průkazů (zjm. instrukce dle odst. 17.13 až 17.16),
- informace o případném použití elektronických systémů jako SPORTIdent, ToePunch, ANT apod.,
- definice Zero tolerance,
- zařazení problémů s možnou Zero odpovědí u neelitních kategorií,
- informaci o tom, zda A–Z kontroly mají rozhodovací stanoviště,
- informaci o tom, zda na trati bude občerstvení (pro tratě s časovým limitem 90 minut a více),
- čas startu 00 a způsob startu,
- startovní listinu – může být nahrazeno vyvěšením startovní listiny v centru závodů,
- čas uzavření cíle,
- zda a do (resp. od) kdy platí omezení pohybu závodníků (karanténa), kteří dokončili závod (resp. kteří se chystají na start do závodu),
- způsob a místo zveřejňování předběžných výsledků,
- umístění vzorových kontrol (pokud jsou připraveny),
- informace o vyhlášení vítězů (čas, počet oceněných závodníků, vyhlášené kategorie),
- jména ředitele sportovní akce, hlavního rozhodčího závodů, stavitelů a oponentů jednotlivých tratí,
- předpokládané složení jury,

- způsob a časové omezení pro podávání námitek a protestů, výši vkladu při protestech,
- uplatněné výjimky z těchto Pravidel.

12. Prostor sportovní akce

- 12.1. Při přípravě sportovní akce je pořádací subjekt povinen dodržovat všechny obecně závazné právní předpisy a právní závazky, k nimž se smluvně zavázal ČSOS, vztahující se zejména ke vstupu na pozemky třetích osob a k ochraně životního prostředí.
- 12.2. Z hlediska přístupu účastníků sportovní akce se prostor sportovní akce člení na:
- Závodní prostor, kde jsou postaveny závodní tratě. Do závodního prostoru je zakázán vstup všem účastníkům sportovní akce, mohou do něj vstupovat pouze pořadatelé určení hlavním rozhodčím, závodníci pak pouze v časovém intervalu mezi okamžikem svého startu a průchodem cílem. Případné výjimky povoluje hlavní rozhodčí závodů.
 - Zakázané prostory, do kterých je zakázán vstup všem účastníkům sportovní akce.
 - Volně přístupný prostor, do kterého mohou účastníci sportovní akce vstupovat bez omezení (s výjimkou bodu 12.6).
- 12.3. Hranice závodního prostoru musejí být jednoznačně definovány v Pokynech a/nebo označeny v terénu.
- 12.4. Zakázanými prostory jsou všechny prostory, kam je vstup zakázán obecně závaznými právními předpisy (pokud není pořádacím subjektem udělena výjimka) nebo které jsou definovány v Pokynech, zakresleny v závodní mapě nebo označeny v terénu. Hranice zakázaných prostorů v závodním prostoru musejí být pro závodníka zřejmé ze závodní mapy a bez problémů jednoznačně rozpoznatelné v terénu.
- 12.5. Zákazy vstupu do závodního prostoru a do zakázaných prostorů stanovených pořádacím subjektem vstupují v platnost okamžikem zveřejnění prostoru závodu v rozpisu soutěže, sportovní akce nebo v Pokynech sportovní akce a jsou ukončeny okamžikem, kdy pořádací subjekt prohlásí terén závodu za otevřený (viz odst. 29.3).
- 12.6. Některé části tratě mohou být umístěny ve volně přístupném prostoru nebo mohou být z tohoto prostoru viditelné (divácké kontroly, divácké úseky). Do takového prostoru je zakázán vstup závodníkům, kteří ještě neodstartovali. Informace o umístění diváckých kontrol a diváckých úseků musí být uvedena v Pokynech.

13. Mapa

- 13.1. Všechny mapy použité při závodě, vč. značení tratí a dalších přetisků, musejí být vyhotoveny podle platného mapového klíče. Vysvětlení zvláštních mapových značek musí být uvedeno v Pokynech. Stejně prostory zobrazené na různých mapách použitých v jednom závodě musejí být zobrazeny identicky (až na příp. měřítko).
- 13.2. Vzhledem k nutnosti naprosté preciznosti zákresu kontrol je vhodné tisknout mapy zároveň s tratěmi. Dotisk tratí do mapy je možný, ale pořadatelé musejí zkontrolovat správnost dotisku všech použitých map. Ruční zákres tratí není přípustný.
- 13.3. Kolečka kontrol v mapě musejí být označena čísly, při závodě s pevným pořadím kontrol je doporučeno spojit kolečka kontrol spojnicí v předepsaném pořadí.
- 13.4. Mapa musí být zřetelně označena kategorií, pro niž je zakreslená trať určena. U štafet musí být navíc označena číslem štafety a označením úseku, pokud se jednotlivé mapy liší.
- 13.5. Všechny mapy pro časové kontroly jsou stejně velké, buďto kruhové nebo čtvercové s průměrem (stranou) délky 5 až 12 cm (tak, aby obsahovaly rozhodovací stanoviště i umístění všech lampiónů), jsou orientované ve směru pohledu z rozhodovacího stanoviště do středu shluku lampiónů a jsou centrovány na střed kolečka kontroly.
- 13.6. Měřítko mapy musí být 1:5 000, 1:4 000 nebo 1:3 000. Všechny závodní mapy, včetně map pro časové kontroly, musejí být ve shodném měřítku. Pokud je to vhodné, může být část tratě zobrazena navíc ve výřezu s jiným měřítkem. Tato informace musí být uvedena v Pokynech. Chyby na mapě a změny, ke kterým došlo v terénu od vytištění mapy, musí být na mapě opraveny, pokud mají vliv na závod.
- 13.7. Velikost mapových značek musí odpovídat použitému mapovému klíči.

- 13.8. Průměr koleček označujících kontroly musí být 6 mm. V případě, že by v některém místě tratě byla mapa díky hustotě koleček nepřehledná, může mapa obsahovat kromě standardního tisku tratě ještě (příp. i zvětšený) výřez nebo výřezy.
- 13.9. Všechny povinné úseky, přechody, průchody jsou vyznačeny v mapě značkami pro kresbu tratí a v terénu označeny páskou.
- 13.10. Bezprostředně předchozí verze mapy prostoru závodu (existuje-li) musí být vhodným způsobem dopředu zveřejněna. Předchozí verze se rozumí i současná mapa, není-li použita poprvé. V den závodu je použití jakékoliv relevantní mapy zakázáno, pokud pořádací subjekt nevyhlásí výjimku.

14. Závodní tratě

- 14.1. Zvolený terén musí být vhodný pro uspořádání závodu. Musí být vybrán tak, aby nejméně pohybliví závodníci, osoby upoutané a pohánějící málo stabilní vozík a osoby jdoucí pomalu a s obtížemi, mohli zdolat trať v maximálním časovém limitu, s využitím poskytnuté asistence.
- 14.2. Stavitel tratí se řídí principy fair play. Při stavbě tratí elitních kategorií je povinen dodržovat Směrnici IOF pro stavbu tratí trail-o (Technical Guidelines for Elite Trail Orienteering), při závodech nižších soutěží je doporučeno dodržování Směrnice v přiměřeném rozsahu.
- 14.3. Závodní trať klasického závodu a klasické části štafet by neměla přesáhnout délku 1,5 km, celková délka, kterou musí závodník ujet mezi startem a cílem, by neměla překročit 4 km.
- 14.4. Klasický závod obsahuje obvykle jedno nebo dvě stanoviště časových kontrol, každé po třech nebo čtyřech úlohách, přičemž mohou být umístěny mezi startem a začátkem závodní tratě, mezi koncem závodní tratě a cílem nebo mezi různými úseky tratě. Umístění časových kontrol vůči úsekům závodní trati musí být zveřejněno v Pokynech.
- 14.5. závody TempO obsahují obvykle alespoň čtyři stanoviště časových kontrol po pěti nebo šesti úlohách.
- 14.6. závody štafetové obsahují obvykle jedno nebo dvě stanoviště časových kontrol po čtyřech až šesti úlohách pro každý úsek. Umístěna jsou obvykle poblíž místa předávky.
- 14.7. U časových kontrol na klasické trati musí být vždy jeden lampion umístěn na správné pozici (odpověď Zero není možná), při závodech štafet a TempO jsou odpovědi Zero přípustné.

15. Klasické úseky tratí

- 15.1. Závodník se na klasických úsecích tratí smí pohybovat pouze po cestách (mapová značka ISSprOM 501 a 505), není-li pořadatel v Pokynech stanoveno jinak. Pokud je závodníkům povolen pohyb mimo cesty, musí být tento koridor vyznačen v mapě a v terénu označen páskou.
- 15.2. Veškerý terén mimo cesty a značené stezky v závodním prostoru je zakázaný. Jakékoliv dodatečně zakázané prostory nebo cesty musejí být popsány v Pokynech a vyznačeny v mapě v souladu s platným mapovým klíčem, doporučuje se i jejich vyznačení v terénu. Závodníci nesmějí do takových prostor vstupovat.
- 15.3. Trať je vedena tak, aby přesun k rozhodovacím stanovištům a otáčení se na trati zvládli všichni účastníci závodu. Všechny cesty neschůdné a nesjízdné kvůli šířce, vystupujícím kořenům, kamenům, spadlým stromům a s nevhodným povrchem musí být uzavřeny pro všechny závodníky a označeny v terénu páskou.
- 15.4. Stoupání na trati nesmí nikde přesáhnout 14 % v úseku delším než 20 metrů, boční sklon tratě musí být menší než 8 %, sklon rozhodovacího stanoviště musí být menší než 6 %. V případě, že trať nesplňuje tyto podmínky, musí pořádací subjekt zabezpečit závodníkům na vozíčku asistenty.
- 15.5. Pořádací subjekt stanoví časový limit pro absolvování závodní tratě vypočtený následujícím způsobem: 3 min na každou kontrolu + 3 min na každých 100 m délky závodní tratě + příp. 3 min na každých 10 m převýšení. Pro závodníky s omezenou mobilitou je doporučeno časový limit navýšit podle charakteru terénu a tratě, např. vhodným navýšením koeficientu pro délku a převýšení. U štafetového závodu se jako základ pro výpočet bere délka takového postupu, aby každou kontrolu mohl navštívit alespoň jeden člen štafety. V případě nepříznivých podmínek mohou pořadatelé zvýšit limit, změna musí být zveřejněna na startu a uvedena na mapě. Změnu je možno provést nejpozději před vystartováním prvního závodníka. Pro sprint se použije vzorec 1 min na kontrolu + 1 min na 30 m délky tratě.

- 15.6. Závodník resp. tým, který dosáhne většího výsledného času než stanovený limit, je penalizován ztrátou bodů dle odstavce 24.2.

16. Časové kontroly

- 16.1. Součástí závodu mohou být časové kontroly, na nichž je závodníkovi měřen čas potřebný na rozhodování.
- 16.2. Závodníci přistupují k řešení časové kontroly jednotlivě v pořadí, ve kterém k ní dorazí, a jsou povinni její řešení absolvovat bez zbytečných průtahů.
- 16.3. Shluk lampionů časové kontroly nesmí být vidět dříve než v okamžiku příchodu ke stanovišti časové kontroly. V případě, že tuto podmínku nelze splnit díky terénu, je nutné použít vhodné stínění. V terénu musí být vyznačen postup k časovým kontrolám a od nich jako povinný úsek, pokud není dostatečně zřejmý.
- 16.4. Pokud je časová kontrola zařazena v jiném místě než před začátkem závodní tratě, nesmí být okolí kontroly součástí mapy se závodní tratí.
- 16.5. Na časové kontrole musí být použito šest lampionů. Pozorovací úhel mezi lampiony A a F nesmí překročit 120°.
- 16.6. Na časové kontrole je soutěžící usazen na rozhodovacím stanovišti tak, aby viděl všechny rozmístěné lampiony. Při řešení se nesmí pohybovat z určeného místa. Závodník na vozíčku postaví vozík přesně na stejné místo, kam si sedají ostatní. Směr pohledu závodníka do terénu musí mířit do středu shluku lampionů (do osy úhlu mezi lampiony A a F).
- 16.7. Pro každou časovou kontrolu je připravena samostatná mapa odpovídající oblasti se zákresem pouze této kontroly, zorientovaná ve směru pohledu z rozhodovacího stanoviště do středu shluku lampionů, s výrazně vyznačenými směrníky a šipkou označující směr k severu. K mapě je připojen standardní popis kontroly.
- 16.8. Všechny mapy pro dané stanoviště se předávají závodníkovi jako jeden svazek zakrytý krycím listem, který obsahuje základní informace o stanovišti, zjm. pořadové číslo stanoviště (kontroly) a počet řešených problémů. Pořadající subjekt musí připravit jednu sadu map svázaných a jednu volných, verzi map si volí závodník před nebo těsně po usazení na rozhodovacím stanovišti. Mapy musejí obsahovat pomůcku pro snadnou kontrolu jejich správného uspořádání, tato kontrola je zodpovědností závodníka.
- 16.9. Poté, co je soutěžící usazen na rozhodovacím stanovišti a dostane mapy, rozhodčí mu ukáže postupně všechny lampiony. Na povel rozhodčího („Čas běží TED“ resp. „Time starts NOW“) závodník otočí krycí list svazku map a začne se mu měřit čas. Závodník se nesmí dívat na jinou mapu než tu, která odpovídá kontrole, již právě řeší. Závodník nesmí oznámit odpověď v okamžiku, kdy má odkrytou jinou než správnou mapu. **Porušení těchto pravidel znamená neplatnou odpověď na danou kontrolu, rozhodčí na porušení závodníka upozorní a vyzve ho k řešení následující kontroly.**
- 16.10. Závodník může odpovědět ústně za použití mezinárodní fonetické abecedy (Alpha, Bravo, Charlie, Delta, Echo a Foxtrot) nebo pouze zřetelným vyslovením písmena. Součástí vybavení stanoviště může být tabulka s možnými písmeny odpovědí, v takovém případě má závodník možnost volby mezi ukázáním zvoleného písmena a hlasovou odpovědí. Pokud závodník použije oba způsoby, hlasové vyjádření má přednost.
- 16.11. Stopky jsou zastaveny, když je zřetelně oznámena poslední odpověď na daném stanovišti.
- 16.12. Rozhodčí zaznamená čas změřený na celé sekundy (příp. desetinná část se nezaznamenává) a odpovědi závodníka do jeho průkazu.
- 16.13. Závodník má právo zkontrolovat, že zaznamenané odpovědi souhlasí. Pokud tomu tak není a rozhodčí uzná svoji chybu, může záznam opravit a oznámit tuto opravu hlavnímu rozhodčímu. V opačném případě může závodník použít proceduru námitky resp. protestu (viz kap. 26 resp. 27).
- 16.14. Na časových kontrolách je povolena celková maximální doba rozhodování (časový limit), která odpovídá 30 sekundám na jednu odpověď. Deset sekund (v případě méně než 3 kontrol) resp. dvacet sekund před koncem limitu dává rozhodčí závodníkovi varování o blížícím se konci vymezeného času.
- 16.15. Záznam v průkazu musí být proveden dostatečně trvanlivým způsobem (zvláště za nepříznivého počasí) anebo musí být veden paralelní záznam odpovědí a časů jednotlivých závodníků na každé časové kontrole.
- 16.16. V závodech nejvyšších soutěží je doporučeno použít dva časoměři a výsledný čas je pak stanoven jako průměr obou časů s přesností půl sekundy. Rovněž je doporučeno zabezpečit záložní záznam odpovědí.

- 16.17. V případě překročení časového limitu pro dané stanoviště se jako výsledný čas závodníka zaznamenaná hodnota časového limitu a nezodpovězené kontroly jsou považovány za špatně vyřešené.
- 16.18. Pro záznam odpovědi a měření času je možné použít elektronické zařízení.

17. Umístění, označení a vybavení kontroly

- 17.1. V závodní mapě jsou standardním způsobem označeny kontroly. Přesný střed kolečka zakresleného v mapě představuje správné umístění kontroly.
- 17.2. V terénu je pro každou kontrolu rozmístěno několik lampionů, z nichž nejvýše jeden odpovídá správné pozici kontroly.
- 17.3. Lampion se skládá ze tří čtverců tvořících plášť svislého trojbokého hranolu. Každý čtverec o rozměrech cca 30 cm x 30 cm je úhlopříčně rozdělen, přičemž polovina je bílá a polovina oranžová. Bílé trojúhelníky přiléhají jednou odvěsnou k hornímu okraji pláště hranolu.
- 17.4. Lampiony jsou zavěšeny na všech kontrolách na všech stanovištích ve stejné výšce dle běžných zvyklostí (horní okraj cca 80-100 cm nad terénem). Je nutné zabezpečit, aby byly zřetelně viditelné (tj. minimálně jedna třetina lampionu) z rozhodovacího stanoviště z pohledu pozorovatele, a to včetně osob sedících nízko nad zemí (0,8 m) nebo stojících (do 2,2 m) a nesmí být zakryty vegetací. V případě potřeby je možné u kontrol na velkou vzdálenost použít dva lampiony nad sebou, přičemž výše uvedená pravidla se vztahují na dolní lampion. Tato skutečnost musí být uvedena v Pokynech.
- 17.5. Při nočním závodě mohou být lampiony doplněny nebo nahrazeny reflexním předmětem umístěným ve stejné poloze jako horní okraj lampionu. Označení kontroly pak musí být ze všech stran stejně dobře viditelné.
- 17.6. Počet lampionů na jednu kontrolu je jeden až pět (na závodní trati) resp. šest (na časových kontrolách).
- 17.7. Na rozhodovacím stanovišti závodník identifikuje přiřazení správného písmena odpovědi (A–F) pro vybraný lampion resp. „Z“ pro odpověď Zero. Relativní pozice lampionu se nesmí měnit při pohledu z „okna“ o rozměru, 1 m x 1 m, kolem bodu rozhodovacího stanoviště. Odpověď musí zůstat stejná, když závodník udělá krok na obě strany nebo vzad.
- 17.8. V kategoriích, kde jsou přípustné Zero odpovědi, musejí být kontroly připraveny s obzvláště velkou pečlivostí a očekávaná přesnost umístění („Zero tolerance“) musí být prezentována v Pokynech. Zero tolerance určuje minimální poloměr kolem správného místa kontroly, kde nesmí být umístěn žádný lampion. Tato vzdálenost je minimálně 4 metry.
- 17.9. Rozhodovací stanoviště je vhodným způsobem označeno v terénu (obvykle stojanem s označením kategorie a číslem kontroly). Pokud kontrola obsahuje jediný lampion (A–Z kontrola), nemusí mít rozhodovací stanoviště. Použití takovýchto kontrol musí být uvedeno v Pokynech.
- 17.10. Rozhodovací stanoviště se nezakresluje do mapy. Pokud mohou vzniknout jakékoliv pochyby, z které strany kontroly se rozhodovací stanoviště nachází, slouží pro upřesnění sloupec H popisu kontrol (viz odst. 18.4).
- 17.11. Rozhodovací stanoviště může být společné pro více kontrol, pokud mají tyto kontroly různé shluky lampionů, musejí být odpovídající výšece vyznačeny v terénu páskou.
- 17.12. Vzdálenost kontrol od rozhodovacích stanovišť je různá, liší se podle orientační náročnosti a viditelnosti.
- 17.13. Na razicím stanovišti je označovací zařízení pro danou kontrolu, v současnosti se používají klasické kleště a zvláštní papírová průkazka nebo elektronické jednotky (SportIdent nebo ToePunch, viz Příloha A).
- 17.14. Razicí stanoviště musí být v bezprostřední blízkosti rozhodovacího stanoviště. V případě nejasností musí být princip jejich umístění uveden v Pokynech. Pokud je více razicích stanovišť v těsné blízkosti, musí být jejich umístění v terénu ve směru od rozhodovacích stanovišť jasně označeno (např. páskou).
- 17.15. Při mechanickém ražení je přípustné dovolit závodníkům razit mimo razicí stanoviště kleštěmi (vlastními nebo vypůjčenými od pořadatelů), které si závodník sám nese; tato skutečnost musí být uvedena v Pokynech.
- 17.16. Je rovněž možné nevybavit kontroly razicími stanovišti vůbec, v tom případě musí pořádající subjekt zabezpečit dostatek kleští na zapůjčení a v Pokynech musí být uvedeno, kde je možné kleště zapůjčit.

- 17.17. Vybavení kontrol musí být stejného typu u všech kontrol závodu, s výjimkou zdvojených lampionů (viz odst. 17.4) a rozhodovacích stanovišť u A–Z kontrol (viz odst. 17.9).
- 17.18. Hlavní rozhodčí by měl posoudit, zda na trati jsou místa, kde hrozí, že by závodníci mohli získat unfair výhodu (i nevědomým) porušením těchto pravidel nebo dodatečných omezení vydaných pořadajícím subjektem (např. jednosměrných úseků). V takovém případě je nutné dle možností pořadatele stanovit rozhodčí, kteří budou na daných úsecích na dodržování fair play dohlížet.

18. Popisy kontrol

- 18.1. Popis kontroly musí přesně odpovídat správnému umístění kontroly, tj. pozici ve středu kolečka v mapě.
- 18.2. Jednotlivé symboly a způsob jejich použití v popisu kontrol jsou definovány v předpisu Popisy kontrol IOF. V závodech nižších soutěží lze doplnit odpovídající slovní popisy. Není povoleno používat popisy, které neodpovídají tomuto předpisu (např. „skalní sráz, nahoře, západní část“). Kontroly, které nelze popsat v rámci povolených pravidel, nejsou vhodné. Popisy by neměly být podrobnější, než je nutné.
- 18.3. Ve sloupci B je počet lampionů na kontrole označen písmeny (např. „A–D“ pro čtyři lampiony).
- 18.4. Pokud není jasné vedení závodní trati, šipka ve sloupci H ukazuje směr pohledu na shluk lampionů. Šipka směřující na sever ukazuje, že se závodník bude dívat na shluk lampionů z rozhodovacího stanoviště směrem k severu, takže rozhodovací stanoviště se nachází na cestě jižně od zakreslené kontroly.
- 18.5. Popisy kontrol obsahují údaj o délce trati a časovém limitu pro závod. Alternativně lze časový limit umístit na zřetelném místě mapy, obvykle pod titulkem.
- 18.6. Popisy kontrol příslušné trati jsou připojeny k mapě a závodníkovi jsou k dispozici až v okamžiku startu.

19. Vybavení závodníka

- 19.1. Pořadající subjekt má právo přidělit závodníkům startovní čísla. V tomto případě je povinností závodníků se startovním číslem absolvovat závod – závodník bez startovního čísla nemusí být připuštěn ke startu. Startovní čísla musí být zřetelně viditelná a nesmějí se překládat.
- 19.2. Jedinými technickými pomůckami, které může závodník během závodu používat, jsou:
- Mapa se závodní trati a popisem kontrol, vydaná pořadateli závodníkovi na počátku závodní trati. V každé kategorii musejí mít všichni závodníci v závodě k dispozici shodnou mapu se shodným zákresem trati.
 - Závodní průkaz, který je vydán resp. zaregistrován pořadateli. Závodní průkaz slouží k identifikaci závodníka a k záznamu o jeho průchodu jednotlivými úseky závodní trati, jeho odpovědi na kontrolách (viz příloha A), dosaženého času na časových kontrolách a času absolvování závodní trati. V případě použití papírových průkazů musí pořadatel použít papír s dostatečnou odolností proti špatným povětrnostním podmínkám.
 - Vlastní buzola, hodinky, svítilna, lupa, brýle a jiné osobní zdravotní pomůcky.
- 19.3. Pořadající subjekt může omezit použití všech zařízení, která mohou vysílat nebo přijímat informace, včetně informací o poloze, jsou v karanténě a soutěžním prostoru zakázána. Vybavení poskytnuté pořadatelem je povoleno.

20. Start, začátek závodní trati

- 20.1. Před odstartováním ze startu musí závodník projít startovním prostorem. Vstup do startovního prostoru musí být vybaven zařízením ukazujícím startovní čas závodníků, kteří mají do startovního prostoru vstoupit, případně mohou být závodníci vyvoláváni. Ve startovním prostoru je závodník povinen provést předstartovní procedury předepsané pořadateli v Pokynech a dodržovat veškeré další pokyny pořadatelů.
- 20.2. Startovní prostor musí být umístěn tak, aby z něj nebylo vidět na shluk lampionů nebo rozhodovací stanoviště jakékoliv kontroly.
- 20.3. Pořadatelé mohou vymezit prostor, kde se zdržují závodníci před odstartováním svého závodu (tzv. karanténa). Tato skutečnost musí být uvedena v Pokynech, a to včetně času, do kterého je nutno se do karantény dostavit. Pozdní příchod do karantény může být potrestán diskvalifikací. Závodník v karanténě nesmí používat žádné komunikační prostředky.

- 20.4. Start se značí zřetelným nápisem START (výjimečně pouze lampionem) umístěným nad nebo na konci startovní čáry.
- 20.5. Závodník startuje v čase určeném pořadateli na pokyn startéra nebo na signál startovacího zařízení. Při předávce štafet startuje závodník v momentě předávky od svého předchozího úseku štafety. Závodník, který vystartuje předčasně, může být diskvalifikován. V případě elektronického měření času začíná závodníkovi běžet čas v momentě, kdy orazí startovní jednotku, není-li pořadateli určeno jinak (např. při hromadném startu).
- 20.6. K závodníkům, kteří se vlastní vinou opozdí na svůj startovní čas, by mělo být přistupováno tak, jako by startovali v původním startovním čase. Pořadatelé jim mohou umožnit start co možná nejdříve po jejich příchodu, přičemž doba zpoždění závodníka se odečte z časového limitu na absolvování závodní tratě. Dostaví-li se závodník do startovního prostoru se zpožděním vinou pořadatelů, je mu přidělen nový startovní čas. Sporné případy řeší hlavní rozhodčí.
- 20.7. Pokud začátek závodní tratě není shodný se startem, platí pro něj v přiměřené míře ustanovení předchozích odstavců. Cesta k začátku závodní tratě je v terénu vyznačena jako povinný úsek.
- 20.8. Závodník si bere nebo dostává mapu na místě určeném pořadateli. Je povinen si sám zkontrolovat, že má správnou soutěžní mapu.
- 20.9. Není-li začátek orientace shodný se začátkem závodní tratě, označí se lampionem.
- 20.10. Je-li vzdálenost z centra závodů na start delší než 2 km a není-li možnost dopravy autem, musí být na startu či po cestě na start možnost občerstvení a bezbariérový záchod.
- 20.11. Pokud je trať rozdělena na více úseků, platí pro začátky jednotlivých úseků v přiměřené míře ustanovení předchozích odstavců.

21. Mezi startem a cílem

- 21.1. Na trati závodu se závodník musí chovat co nejtěšěji, nesmí vstupovat do zakázaných prostorů a svým chováním v průběhu závodu nesmí porušit obecně závazná pravidla ve vztahu k vlastníkům nemovitostí, ochraně životního prostředí apod.
- 21.2. Povinné úseky, křížení a přechody musí být zřetelně vyznačeny na mapě a v terénu. Povinné úseky tratě musí závodník absolvovat po celé jejich délce. Povinné úseky se značí zpravidla oranžovými a bílými fáborky nebo páskou. Pořádající subjekt může v Pokynech doplnit další omezení, např. zákaz vracení se během povinného úseku.
- 21.3. Při řešení kontrol se závodník může pohybovat libovolně po vymezené závodní trati, přičemž ovšem nesmí překročit místo začátku a konce (úseku) závodní tratě. V odůvodněných případech mohou pořadatelé stanovit body závodní tratě, které nelze překročit před vyznačením řešení určitých kontrol do závodního průkazu. Stejně tak mohou prohlásit určité části tratě (obvykle z důvodů fair podmínek pro vozíčkáře) za **jednosměrné úseky** - v nich je pak povolen pohyb pouze daným směrem. Tato omezení musí být uvedena v Pokynech a dostatečně výrazně vyznačena v mapě, popisech kontrol a v terénu a musí být pořadateli kontrolována.
- 21.4. Závodník se smí pohybovat jen po určených cestách (a případně vyznačených koridorech). Rozhodčí může závodníkovi v odůvodněných případech povolit opustit trať do prostoru, kde nejsou na dohled žádné kontroly.
- 21.5. Závodník nesmí být během závodu doprovázen jinou osobou než určenou nebo schválenou pořadateli.
- 21.6. Závodník, který předčasně ukončí závod, musí tuto skutečnost neprodleně oznámit pořadatelům v cíli, popř. na startu, a tam také odevzdat mapu a závodní průkaz.
- 21.7. Pro kategorie, kde je časový limit 90 minut a více, musí pořádající subjekt v Pokynech uvést, zda budou mít závodníci možnost občerstvení. Doporučuje se tuto možnost závodníkům poskytnout. Pokud bude občerstvení k dispozici, musí mezi nabízenými tekutinami být pitná voda.
- 21.8. Pořadatelé jsou povinni vyznačit nebezpečné oblasti, kde by mohlo dojít ke zraněním závodníků. Značení nebezpečných oblastí musí být zřetelně viditelné a nemělo by být zaměnitelné s jiným značením.
- 21.9. Závodník je zodpovědný za správné označení své odpovědi do závodního průkazu, a to i v případě, že odpověď označuje jeho doprovod nebo rozhodčí na časových kontrolách. Rozhodčí na kontrole může provádět kontrolu závodních průkazů, nesmí však závodníka zdržovat, ani rozptylovat.

- 21.10. Závodník, který ztratí svůj průkaz, bude diskvalifikován. Závodník je odpovědný za to, že odevzdá průkaz v čitelné podobě, zejména v nepříznivém počasí.
- 21.11. Systémy označování závodního průkazu, způsob jejich použití a závazné zásady vyhodnocení záznamů v závodním průkazu jsou uvedeny v příloze A těchto Pravidel.
- 21.12. Odpověď vyznačenou v závodním průkazu není možno měnit. Vícenásobné ražení kontroly je v případě mechanického ražení považováno za chybu, v případě elektronického ražení se bere v potaz pouze první odpověď závodníka.
- 21.13. Při závodě s pevným pořadím kontrol se všechny kontroly označené závodníkem v nesprávném pořadí považují za nezodpovězené. Pokud pořádací subjekt zvolí pevné pořadí kontrol, měl by rovněž zajistit kontrolu ražení v průběhu závodu.

22. Konec závodní tratě, cíl

- 22.1. Cíl se značí zřetelným nápisem CÍL (výjimečně jen lampionem) umístěným nad nebo na konci cílové čáry.
- 22.2. Závod pro závodníka končí protnutím cílové čáry nebo označením elektronického závodního průkazu v cílovém označovacím zařízení.
- 22.3. Pokud pořádací subjekt požaduje označení závodního průkazu v cíli, je povinností závodníka toto učinit dle pokynů pořadatelů. Cílové označovací zařízení musí být umístěno na cílové čáře nebo v její bezprostřední blízkosti.
- 22.4. Pokud konec závodní tratě není shodný s cílem, platí pro něj v přiměřené míře ustanovení předchozích odstavců. Cesta od konce závodní tratě do cíle je v terénu vyznačena jako povinný úsek.
- 22.5. Bez povolení hlavního rozhodčího se nesmí závodník do závodního prostoru vracet před uzavřením cíle.
- 22.6. Po průchodu cílem odevzdá závodník svůj průkaz ke kontrole, případně i mapu, požadují-li tak pořadatelé.
- 22.7. Pokud je trať rozdělena na více úseků, platí pro konce jednotlivých úseků v přiměřené míře ustanovení předchozích odstavců.
- 22.8. Při závodech štafet se předávka mezi jednotlivými úseky štafety provádí dotekem nebo předáním průkazky nebo mapy mezi příslušnými závodníky ve vymezeném prostoru předávky. Část prostoru předávky pro předávajícího závodníka se považuje za cílový prostor, část prostoru předávky pro přebírajícího závodníka se považuje za startovní prostor. Je-li to možné, měl by být přicházející závodník ohlášen, aby další závodník měl čas se připravit. Závodníci čekající na předávku jsou povinni sledovat doběh, neohlášení přicházejícího závodníka nelze považovat za porušení Pravidel ze strany pořadatelů. Během předávky je zakázána jakákoliv komunikace mezi závodníky. Je zakázáno rovněž zanechání jakékoliv informace na předávaných předmětech (průkazce, mapě, buzole apod.). Členové štafety mohou používat společné stopky nebo čip, které si mohou předat během předávky.
- 22.9. Pořadatelé mohou vymezit prostor, kde se zdržují závodníci po ukončení svého závodu do doby uzavření startu (tzv. karanténa). Do karantény musí i závodníci, kteří nedokončí závod, případné výjimky povoluje hlavní rozhodčí.

23. Měření času na trati

- 23.1. K měření času na začátcích a koncích úseků závodní tratě musí pořádací subjekt zajistit rovnoměrně jdoucí dostatečně synchronizované hodiny nebo jiné elektronické zařízení.
- 23.2. Na začátku a konci každého úseku závodní tratě zaznamená rozhodčí čas průchodu závodníka do závodního průkazu s přesností na celé sekundy (příp. desetinná část se nezaznamenává). Pokud je při štafetovém závodě prostoje mezi doběhem a startem dalšího úseku, musí být časy dosažené předchozími úseky k dispozici startujícímu závodníkovi.
- 23.3. Celkový čas se vypočte jako součet časů na jednotlivých úsecích. Udává se v minutách a sekundách. Tento čas se použije pro kontrolu dodržení časového limitu. V případě štafetového závodu se kontroluje časový limit proti součtu časů všech členů štafety. Ve sprintu se čas násobí koeficientem 0,8 pro závodníky na manuálním vozíku resp. 0,9 pro ostatní závodníky podkategorií „P“.
- 23.4. Pořádací subjekt může pro měření času použít alternativně elektronický systém (SPORTIdent nebo ToePunch). O této skutečnosti musí informovat v Rozpisu a musí zabezpečit dostatečnou informovanost závodníků o procedurách ve startovním prostoru. Pro případ závady čipu některého ze závodníků jsou

pořadatelé povinni mít na startu přiměřené množství náhradních čipů. Nejsou povinni mít k zapůjčení čipy (SPORTIdent) pro závodníky, kteří se k závodu dostaví bez čipu.

24. Stanovení pořadí, výsledková listina

- 24.1. Na klasické trati představuje každá správně určená kontrola (kromě časových) jeden bod. Počet bodů je primárním kritériem pro stanovení pořadí.
- 24.2. Při překročení časového limitu pro absolvování závodní tratě je závodník penalizován ztrátou jednoho bodu za každých započatých pět minut **resp. jednu minutu v případě sprintu**.
- 24.3. V případě rovnosti bodů se jako druhé kritérium použije součet časů dosažených na časových kontrolách. Dosažený čas na časové kontrole se stanoví jako součet času spotřebovaného na řešení kontroly a případné penalizace 60 sekund za nesprávně určenou kontrolu.
- 24.4. V disciplíně TempO se nepočítají body, ale pouze čas včetně penalizací 30 sekund za nesprávné odpovědi.
- 24.5. Celkový výsledek štafety je dán součtem výsledků jednotlivých členů; do výsledku se započítává čas a penalizace z TempO stanovišť plus 60 sekund za každý ztracený bod z klasické části (za chybnou odpověď nebo překročení časového limitu). V případě, že některý člen štafety označí více odpovědí, než měl, škrtnají se mu správné odpovědi (v pořadí od nejnižších čísel), dokud nemá pouze tolik odpovědí, kolik měl mít; škrtnuté odpovědi považují za nesprávně zodpovězené.
- 24.6. Dva či více závodníků se shodným počtem bodů a součtem časů na časových kontrolách jsou ve výsledkové listině uvedeni se stejným umístěním (následující umístění, která by jim připadla, se vynechají).
- 24.7. Umístění ve výsledkové listině se nepřiděluje závodníkovi, který je diskvalifikován nebo vzdal závod.
- 24.8. Předběžné výsledky se zveřejňují během závodu na místě uvedeném v Pokynech. Kompletní předběžné výsledky, včetně případných diskvalifikací, by měly být zveřejněny do 30 minut po plánovaném uzavření cíle.
- 24.9. Konečné oficiální výsledky musí být do 3 dnů od konce závodu uveřejněny na www stránkách závodu nebo pořádajícího orgánu, případně při objednání na prezentaci za úplaty do 3 dnů zaslány v tištěné formě na požadovanou adresu. Výsledky závodů musí být na internetu k dispozici nejméně po dobu 12 měsíců od konce závodu.
- 24.10. Výsledková listina jednorázového závodu nebo jedné etapy etapového závodu na klasické trati uvádí u každého závodníka jeho pořadí v rámci kategorie (podkategorie), příjmení a jméno, registrační číslo ČSOS (je-li přiděleno), odpovědi na jednotlivých kontrolách, časy na časových kontrolách, celkový čas průchodu závodní tratí, časový limit, celkový počet bodů po případné penalizaci, součet časů na časových kontrolách a výsledný čas včetně penalizace. Uvádí rovněž správné odpovědi.
- 24.11. Výsledková listina jednorázového závodu nebo jedné etapy etapového závodu TempO uvádí u každého závodníka jeho pořadí v rámci kategorie (podkategorie), příjmení a jméno, registrační číslo ČSOS (je-li přiděleno), odpovědi na jednotlivých kontrolách, časy na jednotlivých stanovištích, součet časů a výsledný čas včetně penalizace. Uvádí rovněž správné odpovědi.
- 24.12. V celkových výsledcích závodu jednotlivců se uvádí u každého závodníka jeho pořadí v rámci kategorie (podkategorie), jeho příjmení a jméno, registrační číslo, body, časy a pořadí v jednotlivých etapách, celkový počet bodů (na klasické trati) a součet časů na časových kontrolách. V případě, že se celkový výsledek etapového závodu stanovuje podle jiného kritéria (body za pořadí, rankingové skóre apod.), pak výsledky obsahují také etapové zisky a celkový zisk podle daného kritéria.
- 24.13. Ve výsledcích závodů družstev a štafet se kromě jména klubu a celkového výsledku (součet bodů, časů resp. jiných kritérií použitých pro vyhodnocení závodu, např. rankingového skóre) uvádějí jména a výsledky všech členů družstva.
- 24.14. V úvodu oficiální výsledkové listiny musí být uvedeny zásadní údaje o závodech a jejich průběhu. Za zásadní údaje jsou vždy považovány podané protesty a způsob jejich řešení. Pořádající orgán může po pořádajícím subjektu požadovat navíc zpracování „Protokolu o závodech“ dle svých požadavků.

25. Řešení kontrol

- 25.1. Nejpozději bezprostředně po dokončení závodu posledním závodníkem musí pořádající subjekt zveřejnit správné Řešení kontrol. Řešení obsahuje výřezy z mapy zvětšené alespoň do dvojnásobného měřítká se

zákresem rozhodovacího stanoviště, všech lampionů a polohy správného lampionu u kontrol s odpovědí Zero. U každé kontroly je rovněž uvedeno písmeno správného řešení. V případě použití záměrných linií pro řešení je vhodné zakreslit i tyto linie.

25.2. Zveřejněné řešení je závazné, pokud nenastane některý z následujících případů:

- Zrušení kontroly. Rozhodnutím hlavního rozhodčího nebo jury může být některá kontrola vyřazena z výsledků. V případě časové kontroly se z výsledků ruší všechny kontroly tohoto stanoviště a celkový čas na tomto stanovišti.
- Změna řešení. V odůvodněných případech (např. při zjištění chyby v řešení) je možné rovněž změnit původně oznámené správné řešení. K tomuto kroku je třeba přistupovat velmi zodpovědně, tak aby byly zachovány zásady fair play. Zejména změnu řešení na odpověď Zero je možno učinit pouze při velmi významném posunutí umístění lampionu oproti správné poloze.

25.3. K úpravě zveřejněného řešení může dojít z následujících důvodů:

- A. Hlavní rozhodčí má právo rozhodnout o úpravě řešení, a to bez ohledu na to, zda byla podána námitka nebo protest. Proti takovéto úpravě je možné podat námitku.
- B. Hlavní rozhodčí může úpravu provést jako důsledek řešení námitky závodníka. Proti takovéto úpravě je možné podat protest.

25.4. Každou úpravu řešení musí pořádací subjekt vhodným způsobem s odpovídajícím vysvětlením veřejně vyhlásit v centru závodů. Poté je nutno vyhlásit čas na protesty dle odst. 27.1.

25.5. Zrušení kontroly není důvodem pro zrušení výsledků celého závodu.

26. Námitky

26.1. Každý závodník může vznést námitku proti řešení nebo způsobu řešení některých kontrol.

26.2. Námitka se podává ústně hlavnímu rozhodčímu nebo řediteli sportovní akce.

26.3. Námitka není vázána na žádný vklad.

26.4. Pořádací subjekt zveřejní v Pokynech časový limit pro podávání námitek. **Limit začíná běžet v okamžiku vyhlášení kompletních předběžných výsledků. Tento okamžik musí pořádací subjekt vhodným způsobem vyhlásit v centru závodů.** Limit začíná běžet v okamžiku veřejně vyhlášeném v centru závodu. Obvyklý limit je 15 minut, ovšem v případě, že cíl není v centru závodu, je nutné čas dostatečně prodloužit.

26.5. O námitce rozhoduje hlavní rozhodčí, k rozhodování může přizvat členy jury.

26.6. Rozhodnutí se musí oznámit namítajícímu závodníkovi v co nejkratším čase.

26.7. Proti rozhodnutí o řešení námitky je možno podat protest do 15 minut po obdržení vyrozumění.

26.8. **Na námitky proti chybě ve výsledcích není časový limit.**

27. Protesty

27.1. Každý závodník může vznést protest proti úpravě řešení podle odst. 25.3. Protest se podává do 15 minut po oznámení provedené úpravy.

27.2. Závodník může vznést protest proti řešení své námitky. Protest se podává do 15 minut od vyrozumění o řešení námitky.

27.3. Každý závodník může vznést protest proti řešení některých kontrol i bez předchozí námitky. Protest se podává do časového limitu určeného pořádacím subjektem v Pokynech.

27.4. Každý účastník sportovní akce může podat protest proti porušení či nedodržení Pravidel během závodu závodníkem nebo pořadatelem nebo proti rozhodnutí hlavního rozhodčího.

27.5. Protesty proti oficiálním výsledkům může podat každá osoba zainteresovaná na výsledcích závodu hlavnímu rozhodčímu. Protest proti oficiálním výsledkům se podává písemně do 14 dnů od zveřejnění oficiálních výsledků závodu.

27.6. Protest se podává písemně hlavnímu rozhodčímu nebo řediteli, který ho předá k projednání jury.

27.7. Protest se musí doložit vkladem. Výše vkladu musí být zveřejněna v Rozpisu.

- 27.8. Není-li protest uznán, propadá vklad ve prospěch pořadajícího subjektu. Je-li uznán jako oprávněný, vklad se vrací a jury uloží hlavnímu rozhodčímu realizaci jejího rozhodnutí.
- 27.9. Všechny podané protesty a výsledek jejich projednání musí být zaneseny v oficiální výsledkové listině závodů.

28. Jury

- 28.1. K řešení protestů a dalších otázek daných Pravidly musí pořadající subjekt sestavit tříčlennou jury z osob přítomných na závodě. Členem jury může být pouze zletilá osoba, která není žádným způsobem zapojena do pořádání závodu. Pořadající orgán může jmenovat osoby přednostně určené pro výkon funkce člena jury. Pokud to složení závodníků umožňuje, musí být jury složena ze závodníků tří různých oddílů. Pokud se závodu účastní vozíkáři, měli by mít v jury zastoupení.
- 28.2. Jury jedná a hlasuje v kompletním složení, v urgentním případě může jury přijmout předběžné opatření při účasti většiny členů. Hlavní rozhodčí může sledovat jednání jury, ale nemá hlasovací právo. Vstupovat do jednání může pouze na výzvu nebo se souhlasem jury.
- 28.3. Pořadající subjekt má povinnost členy jury o jejich jmenování informovat a složení jury zveřejnit v centru závodů nejpozději v době plánovaného ukončení prezentace. Závodník má právo svou účast v jury odmítnout. Podá-li člen jury protest, musí být nahrazen osobou, která není nikterak zainteresována na podaných protestech. Člen jury též může odstoupit z jury v průběhu závodů, pokud je zřejmé, že nemůže objektivně posoudit některou z projednávaných kauz. V tom případě musí pořadající subjekt zajistit náhradu. Náhradníka do jury pro tyto případy je vhodné jmenovat dopředu, spolu s řádnými členy jury.
- 28.4. Povinností jury je řešit všechny podané protesty, všechny podněty, s nimiž se na jury obrátili pořadatelé (např. sporné označení kontroly v závodním průkazu) a podněty předložené některým z členů jury při jejím zasedání.
- 28.5. Členové jury rozhodují dle svého svědomí a řídí se přitom těmito Pravidly a citem pro spravedlnost. Za svá rozhodnutí nemohou být členové jury disciplinárně stíháni, ani nijak jinak perzekuováni.
- 28.6. Protesty proti porušení či nedodržení Pravidel během závodu závodníkem nebo pořadateli nebo proti rozhodnutí hlavního rozhodčího řeší jury v den závodu, nejdéle 90 minut po plánovaném uzavření cíle. Protesty proti oficiálním výsledkům řeší jury do 10 dnů ode dne podání protestu. Nemůže-li se některý z členů jury projednávání účastnit, pořadající subjekt musí zajistit náhradu.
- 28.7. Všechny osoby zúčastněné na závodech jsou povinny s jury spolupracovat k objasnění protestu.
- 28.8. Jury má právo použít i nestandardní řešení (např. posun ve výsledkové listině, ...).
- 28.9. Pro řešení případných protestů proti oficiálním výsledkům je pořadající subjekt povinen archivovat po dobu 60 dnů od vydání oficiální výsledkové listiny startovní listinu ze startu a všechny záznamy o průchodu kontrolami a cílem.
- 28.10. Proti rozhodnutí jury lze podat odvolání dle kapitoly 31.

29. Ukončení závodu

- 29.1. Konec závodu vyhláší hlavní rozhodčí nebo ředitel závodu v okamžiku uzavření konečných výsledků, tj. po ukončení jednání jury nebo v okamžiku uplynutí času na protesty, pokud nebyl žádný protest podán.
- 29.2. Do doby ukončení závodu je nutné ponechat všechny lampiony na svých místech.
- 29.3. V době ukončení závodu může pořadající subjekt rovněž prohlásit terén závodu za **otevřený**, tj. ukončit zákaz vstupu do závodního prostoru, pokud tomu něco nebrání (např. nemusí být dovolen vstup do terénu mezi etapami etapového závodu).

30. Porušení Pravidel a rušení výsledků

- 30.1. Porušení Pravidel závodníkem musí být posouzeno hlavním rozhodčím, který má právo závodníka diskvalifikovat. Závodník se proti diskvalifikaci může odvolat podáním protestu.
- 30.2. Účastník sportovní akce, který porušil Pravidla obzvláště závažným způsobem, může být disciplinárně stíhán. Podněty na disciplinární stíhání musí být předány disciplinární komisi do 14 dnů ode dne, kdy k disciplinárnímu přestupku došlo.

- 30.3. Při zvlášť závažných událostech ovlivňujících regulérnost závodů mohou být hlavním rozhodčím zrušeny výsledky závodu jedné či více kategorií (podkategorií), a to bez ohledu na to, zda byl podán protest. Proti rozhodnutí hlavního rozhodčího o zrušení výsledků závodu lze podat protest.
- 30.4. V případě, že dojde z důvodů jednoznačného a podstatného nedodržení Pravidel ze strany pořadatelů ke zrušení výsledků některých kategorií, je pořádající subjekt povinen vrátit 50 % vkladu všem odprezentovaným závodníkům zrušených kategorií.

31. Odvolání

- 31.1. Pro případ odvolání proti rozhodnutí jury je pořádajícím orgánem jmenována odvolací komise v souladu se soutěžním řádem příslušejícímu nejvyšší soutěži, do které je závod zařazen. V případě, že závod není zařazen do soutěží, vykonává funkci odvolací komise vedení organizační složky ČSOS, jíž je pořádající subjekt členem.
- 31.2. Odvolání proti rozhodnutí jury lze podat odvolací komisi písemně do 7 dnů od zveřejnění rozhodnutí jury. Odvolání může předložit i jiný účastník sportovní akce, než kdo podával příslušný protest. Odvolání musí být doloženo vkladem ve výši dvojnásobku vkladu původního protestu.
- 31.3. Odvolání nemá odkladný účinek, tj. až do rozhodnutí odvolací komise platí výsledky závodu dle rozhodnutí jury.
- 31.4. Odvolací komise projednává odvolání co nejdříve, nejpozději však do jednoho měsíce od doručení odvolání. Osoba předkládající odvolání i hlavní rozhodčí příslušného závodu se mohou na vlastní žádost projednávání zúčastnit.
- 31.5. Rozhodnutí odvolací komise je konečné. Není-li odvolání uznáno jako oprávněné, propadá vklad ve prospěch pořádajícího orgánu. Je-li alespoň částečně uznáno jako oprávněné, vklad se vrací a komise uloží hlavnímu rozhodčímu příslušného závodu realizaci jejího rozhodnutí (včetně vrácení případného původního vkladu za protest).

PŘÍLOHA A

Systémy označování závodního průkazu – způsob použití a zásady vyhodnocení záznamů

Pro označení průchodu kontrolami, resp. startem a cílem lze použít:

A.I. Mechanické zařízení na označování závodního průkazu

A.I.1. Závodní průkaz je vyroben z přiměřeně odolného označitelného materiálu a jeho rozměry nesmějí v žádném rozměru přesahovat velikost A4.

A.I.2. Na průkazu jsou vytištěna obdélníková políčka v šesti řadách (pro odpovědi A až E a Z). Pro kontrolu obsahuje průkaz symetrický duplicitní blok řad, který zůstává závodníkovi po průchodu cílem. Políčka jsou v řadách očíslována a označena písmeny odpovědí. Velikost políček musí odpovídat použitým kleštím na kontrolách. Šířka políček musí být větší nebo rovna šířce kleští a jejich výška taková, aby při souhlasu volného okraje kleští s dolní nebo horní stranou okénka byl otisk umístěn celý v políčku. Volný okraj kleští musí dosáhnout bez překážek do každého políčka.

A.I.3. Průkaz dostane závodník před startem. Závodník může průkaz vložit do ochranného obalu. Jiné úpravy nejsou povoleny.

A.I.4. Každý závodník je odpovědný za to, že svůj průkaz na každé kontrole zřetelně označí. Označování závodního průkazu (dále jen „ražení“) se provádí kleštěmi do závodního průkazu. Větší část raženého vzorku musí být v příslušném políčku závodního průkazu. Pokud je v příslušné řádce více otisků kleští, kontrola není správně označena.

A.I.5. Pořádající subjekt má právo stanovit, že závodníci nemohou používat pro ražení vlastní kleště, ale pouze kleště na razicím stanovišti.

A.II. Jednotky SPORTIdent a ToePunch

A.II.1. Závodní průkaz je při použití tohoto systému tvořen elektronickým čipem, vyráběným nebo schváleným výrobcem systému (dále jen "čip"). Čip musí být čitelně označen svým výrobním číslem. Mazání dat, zaznamenávání odpovědí (dále jen "ražení"), průchodu startem a cílem, vyčítání dat, apod. probíhá tak, že závodník přiloží čip na nezbytně nutnou dobu stanoveným způsobem k příslušné označovací jednotce. **Povinným vybavením všech kontrol je záložní mechanické označovací zařízení.**

A.II.2. Povinností závodníka ve startovním prostoru (případně před ním) je provést vymazání dat čipu v mazací jednotce (a kontrolu jejich vymazání v kontrolní jednotce systému SPORTIdent). Pro případ závady čipu některého ze závodníků jsou pořadatelé povinni mít na startu přiměřené množství náhradních čipů.

A.II.3. V předstartovním prostoru mohou pořadatelé požadovat oražení v kontrolní nebo startovací jednotce (kontrola souladu startu se startovní listinou, popř. měření času).

A.II.4. Při každém oražení je závodník povinen zkontrolovat činnost zařízení (světelná a zvuková signalizace). V případě, že funkčnost kontrolní jednotky není signalizována ani zvukově, ani světelně, je závodník povinen označit odpověď mechanickým označovacím zařízením způsobem určeným pořádajícím subjektem v Pokynech závodů. Záznam s náhradním ražením je závodník povinen v cíli předat ke kontrole v souladu s odst. A.II.7. Náhradní ražení nemá žádnou váhu v případě funkční elektronické označovací jednotky. **Doporučeným způsobem náhradního ražení je vpich do odpovídající řádky popisu kontrol, přičemž sloupce A–E popisu kontrol se použijí pro odpověď A–E a sloupec H (poslední) pro odpověď Zero.**

A.II.5. Pořádající subjekt může v Pokynech stanovit, že jednotliví závodníci budou v jednom nebo několika závodech tvořících danou sportovní akci využívat dva nebo více čipů (např. z důvodu vysokého počtu kontrol v závodech nebo z důvodu technologických omezení jednoho čipu). V takovém případě je pořádající subjekt zároveň povinen:

- v Pokynech zcela jednoznačně stanovit detailní informace k použití dvou a více čipů jednotlivým závodníkem před závodem, v průběhu závodu a po doběhu do cíle (informace k vymazání dat všech čipů použitých jednotlivým závodníkem, k výměně čipů v průběhu závodu, k vyhodnocení všech čipů použitých jednotlivým závodníkem atd.),
- zajistit všem přihlášeným závodníkům startujícím v závodech, v nichž je stanoveno využití dvou a více čipů, zapůjčení druhého a každého dalšího potřebného čipu.

A.II.6. Pokud není v Pokynech závodu stanoveno jinak, tak závod končí oražením cílové označovací jednotky, která je umístěna v cíli. Tato jednotka plní funkci oficiální časomíry, pro výpočet výsledného času se použije poslední oražení cílové jednotky. Průchod cílem bez oražení cílové jednotky může být důvodem k diskvalifikaci.

A.II.7. Po průchodu cílem je závodník povinen provést vyčtení svého čipu (v případě systému ToePunch pouze tehdy, vyžaduje-li to pořádjící subjekt), a to i v případě, že závod neabsolvoval celý. Vyhodnocení čipů se provádí ve vyčítací jednotce, která je zpravidla umístěna v cílovém prostoru, a to dříve než závodníci odevzdávají mapy (var. a). Pokud toto není technicky možné, musí být její umístění řádně označeno a popsáno v Pokynech (var. b). Závodník je v tomto případě povinen dostavit se k vyčtení svého čipu bez zbytečných odkladů po příchodu do cíle. Nevyčtení čipu může být důvodem k diskvalifikaci.

Předávání záznamu s náhradním ražením ke kontrole dle odst. A.II.4. se děje následovně: Při umístění vyčítací jednotky dle var. a) se záznam s náhradním ražením předává pořadatelům v prostoru u vyčítací jednotky. Při umístění vyčítací jednotky dle var. b) se záznam předává pořadatelům v prostoru mezi cílovou jednotkou a prostorem pro odevzdávání map. V obou případech musí pořadatelé vytvořit podmínky pro to, aby každý závodník mohl svůj záznam vlastnoručně označit nesmazatelně číslem svého čipu a zkratkou svého klubu, popř. i jménem a registračním číslem. Náhradní ražení musí být zkontrolováno hlavním rozhodčím.

A.II.8. V případě, že čip nenese informaci o odpovědi na některé z kontrol a závodník neprokáže náhradní ražení dle odst. A.II.4.a A.II.7., je kontrola považována za nezodpovězenou. Za nezodpovězené se považují i takové kontroly, kdy z dat v čipu nevyplývá jejich označení v předepsaném pořadí nebo pokud čip nenese záznam o průchodu startem nebo cílem (tak, jak je vyžadován pořadateli).

A.II.9. Pokud je některá kontrola ořazena vícekrát, platí první ražení.

PŘÍLOHA B

Vzor průkazu pro trail-o

Vzory průkazů se je možné nalézt na adrese <http://www.trailo.cz/dokumenty/pro-organizatory>.